

פּתַח עֵינַיִם, וְשֵׁם תִּדְעוּ שֶׁהַסְּתוּם
הַעֲתִיק הַזֶּה שְׁעוּמַד לְשֵׁאלָה
בְּרֵא אֱלֹהִים. וּמִי הוּא? "מִי",
הַהוּא שְׁנִקְרָא מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם
לְמַעְלָה, שֶׁהַכַּל עוֹמֵד בְּרֵשוּתוֹ.
וְעַל שֶׁהוּא עוֹמֵד לְשֵׁאלָה וְהוּא
בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר וְלֹא גְלוּי נִקְרָא
"מִי", שֶׁהָרִי לְמַעְלָה אֵין שֵׁם
שְׁאֵלָה. וְקִצֵּה הַשָּׁמַיִם הַזֶּה נִקְרָא
"מִי".

וְיֵשׁ אַחַר לְמִטָּה שְׁנִקְרָא "מִה".
מִה בֵּין זֶה לְזֶה? אֵלֹא הִרְאִישׁוֹן
הַנִּסְתָּר שְׁנִקְרָא "מִי" עוֹמֵד
לְשֵׁאלָה. בֵּין שְׁשׂוֹאֵל אָדָם
וּמִפְשָׁפֶשׂ לְהַסְתַּכֵּל וְלִדְעַת
מִדְרָגָה לְדְרָגָה עַד סוּף כָּל
הַדְרָגוֹת, בֵּין שְׁמַגִּיעַ לְשָׁם -
"מִה". מִה יִדְעָתָּ? מִה הַסְתַּכְּלָתָּ?
מִה פִּשְׁפָּשְׁתָּ? הָרִי הַכַּל נִסְתָּר
כְּבִרְאשׁוֹנָה.

וְעַל הַסּוּד הַזֶּה כְּתוּב (איכה ב) מִה
אֶעֱיֶדְךָ מִה אֲדַמָּה לָךְ. כְּשֶׁנִּחְרַב
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, יֵצֵא קוֹל וְאָמַר, מִה
אֶעֱיֶדְךָ [נ"א] וּמִה אֲדַמָּה לָךְ, בְּאוֹתוֹ מִ"ה
אֶעֱיֶדְךָ [בְּכָל יוֹם וְיוֹם, [ומ"ר] הַעֲיֶדְתִּי
בְּךָ מֵיָמִים רַאשׁוֹנִים, שְׁכַתּוּב
(דְּבָרִים ל) הַעֲדַתִּי בְּכֶם הַיּוֹם אֶת
הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. וּמִה אֲדַמָּה
לָךְ, בְּאוֹתוֹ גִּזּוֹן מִמֶּשׁ עֲטָרְתִּי
אוֹתָךְ בְּעֲטָרוֹת קְדוּשׁוֹת, עֲשִׂיתִי
לָךְ שְׁלִטוֹן עַל הָעוֹלָם, שְׁכַתּוּב
(איכה ב) הַזֹּאת "הָעִיר" שִׁיאֲמָרוּ
כְּלִילַת "יִפִּי" וְגוֹ'. קְרֵאתִי לָךְ
(תהלים קכב) יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה כְּעִיר
שְׁחִבְרָה לָהּ.

(איכה ב) מִה אֲשׁוּה לָךְ - כִּמוֹ שֶׁאֶת
יוֹשְׁבֵי כָּךְ, כָּךְ הוּא כְּבִיכּוֹל
לְמַעְלָה. כִּמוֹ שֶׁלֹּא נִכְנָסִים בְּךָ
עַכְשָׁיו הָעַם הַקְּדוֹשׁ בְּסִדְרִים
קְדוּשִׁים, כָּךְ נִשְׁבַּעְתִּי לָךְ שֶׁאֵינִי
נִכְנָס לְמַעְלָה עַד שִׁיפְנִסוּ בְּךָ
אוּכְלוּסִיף לְמִטָּה. וְזוֹהֵי נִחְמַתְךָ,
הוֹאִיל שֶׁהַדְרָגָה הַזֹּאת אֲשׁוּה לָךְ
לָךְ קִיּוֹם וּרְפוּאָה - מִי יִרְפָּא לָךְ.

בְּרֵא אֱלֹהִים. וּמִאֵן אִיהוּ. מִ"י. הַהוּא דְאֶקְרִי
מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם לְעֵילָא. דְּכִלְא קִימָא
בְּרֵשוּתֵיהּ. וְעַל דְּקִימָא לְשֵׁאלָה וְאִיהוּ בְּאַרְחַ
סְתִימִים וְלֹא אֲתַגְלֵא, אֶקְרִי מִ"י, דְּהָא לְעֵילָא
לִית תַּמָּן שְׁאֵלָה. וְהָאִי קִיצֵה הַשָּׁמַיִם אֶקְרִי
מִ"י.

וְאִית אַחְרָא לְתַתָּא וְאֶקְרִי מִ"ה. מִה בֵּין הָאִי
לְהָאִי, אֵלֹא קְדַמָּה סְתִימָא דְאֶקְרִי
מִ"י קִימָא לְשֵׁאלָה, כִּיּוֹן דְּשֵׁאל בְּרֵשׁ
וּמִפְשָׁפֶשׂ לְאֶסְתַּכְּלָא וְלְמַנְדַּע מִדְרָגָא לְדְרָגָא
עַד סוּף כָּל דְרָגִין, כִּיּוֹן דְּמִטִּי תַמָּן, מִ"ה. מִה
יִדְעָתָּ, מִה אֶסְתַּכְּלָתָּא, מִה פִּשְׁפָּשְׁתָּא, הָא
כִּלְא סְתִימִים כְּדְקַדְמִיתָא.

וְעַל רִזָּא דְנָא כְּתִיב, (איכה ב) מִה אֶעֱיֶדְךָ מִה
אֲדַמָּה לָךְ. כִּד אֲתַחְרִיב בֵּי מִקְדָּשָׁא נִפְקָ
קָלָא וְאָמַר מִה אֶעֱיֶדְךָ (נ"א וּמִה אֲדַמָּה לָךְ, בְּהוּא מִ"ה
אֶעֱיֶדְךָ) בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, [וְהָא] אֶסְהִידַת בְּךָ
מִיּוֹמִין קְדַמָּיִן דְּכְתִיב, (דְּבָרִים ל) הַעֲדַתִּי בְּכֶם
הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. וּמִה אֲדַמָּה לָךְ
בְּהוּא גִזּוֹן מִמֶּשׁ עֲטָרִית לָךְ בְּעֲטָרִין קְדִישִׁין
עֲבָדִית לָךְ שְׁלִטְנוּ עַל עֲלָמָא דְכְתִיב, (איכה ב)
הַזֹּאת "הָעִיר" שִׁיאֲמָרוּ "כְּלִילַת" יִפִּי" וְגוֹ'
קְרִינָא לָךְ (תהלים קכ"ב) יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה כְּעִיר
שְׁחִבְרָה לָהּ.

מִה אֲשׁוּה לָךְ. (איכה ב) כְּגוֹנוֹן דְּאֶנְתָּ יִתְבָּה, הַכִּי
הוּא כְּבִיכּוֹל לְעֵילָא. כְּגוֹנוֹן דְּלֹא עָאֲלִין
הַשְׁתָּא בְּךָ עֲמָא קְדִישָׁא בְּסִדְרִין קְדִישִׁין, הַכִּי
אוּמִינָא לָךְ דְּלֹא אִיעוּל אָנָּא לְעֵילָא עַד
דִּיעֲלוּן בְּךָ אַכְלוּסְףָּ לְתַתָּא. וְדָא אִיהוּ נִחְמָה
דִּילָךְ הוֹאִיל דְּדְרָגָא דָּא אֲשׁוּה לָךְ בְּכִלְא.
וְהַשְׁתָּא דְאֶנְתָּ הַכָּא גְדוּל כְּפִים שְׁבָרָךְ. וְאִי
תִּימָא דְלִית לָךְ קִימָא וְאֶסְתָּא, מִ"י יִרְפָּא
בְּכָל. וְעַכְשָׁו שֶׁאֶת כָּאן, גְדוּל כְּפִים שְׁבָרָךְ. וְאִם תִּיאֲמַר שֶׁאֵין

ודאי שאותה הדרגה הנסתרת העליונה שהכל עומד בה, תרפא לך ותקים אותך.

מ"י - קצה השמים למעלה, מ"ה - ועד קצה השמים למטה וקצה השמים למטה. וזה ירש יעקב, שהוא מברית מן הקצה אל הקצה. מהקצה הראשון שהוא מ"י, אל הקצה האחרון שהוא מ"ה, משום שעומד באמצע. ועל זה מי ברא אלה.

אמר רבי שמעון, אלעזר [בני] פסק דבריו ויתגלה הסתר של הסוד העליון שאין בני אדם יודעים. שתק רבי אלעזר. בכה רבי שמעון ועמד רגע [ג"א שעה] אחד.

אמר רבי שמעון, אלעזר, מה זה "אלה"? אם תאמר כוכבים ומזלות - הרי הם תמיד נראים שם, ובמ"ה נבראו כמו שנאמר (תהלים א) בדבר ה' שמים נעשו. אם על דברים נסתרים, שלא יכתב אלה, שהרי הוא גלוי! אלא זה הסוד לא התגלה רק יום אחד שהייתי על חוף הים, ובא אליהו ואמר לי, רבי, ידעת מה זה "מי ברא אלה"? אמרתי לו, אלו השמים וצבאותם, המעשה של הקדוש-ברוך-הוא שיש לאדם להסתכל בהם ולברך אותו, שכתוב (שם) כי אראה שמיד מעשה אצבעותיך וגו', ה' אדננו מה אדיר שמך בכל הארץ.

אמר לי, רבי, דבר נסתר הזה לפני הקדוש-ברוך-הוא וגלה בישיבה העליונה, וזה הוא. בשעה שנסתרו כל הנסתרים רצה להתגלות, עשה בראש נקד"ה אחת, וזו עלתה להיות מחשבה. ציר בה את כל הציורים, חקק בה כל החקוקים.

וחקק בתוך המאור הקדוש

לך, ודאי שהוא דרגא סתימאה עלאה דכלא קיימא ביה ירפא לך ויוקים לך.

מ"י קצה השמים לעילא, מ"ה ועד קצה השמים לתתא (קצה השמים לתתא). ודא ירית יעקב דאיהו מברית מן הקצה אל הקצה, מן הקצה קדמאה דאיהו מ"י, אל הקצה בתראה דאיהו מ"ה, בגין דקאים באמצעיתא. ועל דא מי ברא אלה.

אמר רבי שמעון, אלעזר בני פסוק מילך ויתגלי סתימא דרזא עלאה דבני עלמא לא ידעין. שתיק רבי אלעזר. בכה רבי שמעון וקאים רגעא [ג"א שעה] חדא.

אמר רבי שמעון, אלעזר מאי אלה. אי תימא ככביא ומזלי, הא אתחזאן תמן תדיר. ובמ"ה אתבריאו פמה דאת אמר, (תהלים ג) בדבר יי שמים נעשו. אי על מלין סתימין לא לכתוב אלה דהא איתגליא איהו. אלא רזא דא לא אתגליא בר יומא חד דהוינא על פיך ימא, ואתא אליהו ואמר לי רבי, ידעת מה הוא, מי ברא אלה. אמינא ליה אלין שמיא וחילהון עובדא דקודשא בריך הוא דאית ליה לבר נש לאסתכלא בהו ולברכא ליה דכתיב, (תהלים ח) כי אראה שמיד מעשה (דף ב ע"א) אצבעותיך וגו' יי אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ.

אמר לי רבי מלה סתימא הוה קמי קדשא בריך הוא, וגלי במתיבתא עלאה ודא הוא. בשעתא דסתימא דכל סתימין בעא לאתגליא, עבד ברישא נקוד"ה חדא, ודא סליק למהוי מחשבה. צייר בה כל ציורין. חקק בה כל גליפין.

ואגליף גו בוצינא קדישא סתימא גליפו דחד ציורא סתימאה קדש